

ת"פ 48494/07/15 - המשרד לאיכות הסביבה/המשרד הראשי נגד שמעון איבגי, יהודה מויאל

בית משפט השלום בקריית גת

10 יולי 2018

ת"פ 48494-07-15 המשרד לאיכות הסביבה/המשרד הראשי נ' איבגי ואח'

בפני כב' השופט משה הולצמן

המשרד לאיכות הסביבה/המשרד הראשי

ע"י ב"כ עוה"ד ראומה גומא ואח'

נגד

1. שמעון איבגי

2. יהודה מויאל ע"י ב"כ עוה"ד מאיר שמואל

המאשימה

הנאשמים

גזר דין

1. בגדרו של הליך זה הוגש ביום 15.3.2016 כתב אישום כנגד הנאשמים.
2. בהכרעת דין שניתנה ביום 8.5.2018, מצאתי לנכון להרשיע את הנאשם 1 בשל שינוע פסולת והשלכת חלק ממנה על הקרקע בתחנת המעבר, ללא רישיון או היתר זמני, וזאת מיולי 2013 ועד להוצאת הרישיון ביום 13.11.2013 שניתן לאיסוף והובלת אשפה ופסולת (נ/15), וכן בהפעלת תחנת מעבר לפסולת, ללא רישיון או היתר זמני, וללא התשתיות הנחוצות על פי הדין, לכל אורך התקופה הרלבנטית, והכל לפי הוראות החיקוק שפורטו בכתב האישום- עבירות לפי 4 ו- 14 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח- 1968, ופריטים 5.1א' ו- 5.1ב' לצו רישוי עסקים (עסקים טיעוני רישוי), התשנ"ה- 1995 (כנוסחם בחלק מהמועדים הרלבנטיים לכתב האישום), ולפי פריטים 5.1א' ו- 5.1ב' לצו רישוי עסקים (עסקים טיעוני רישוי) התשע"ג- 2013; הפעלת תחנת מעבר לפסולת ללא התשתיות הדרושות על פי הדין- עבירה לפי תקנות (1)2, (2)2 ו- (7)2 לתקנות רישוי עסקים (תחנת מעבר לפסולת), התשנ"ח - 1998 וסעיפים 10 א' ו- 14 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח - 1968 ותקנות (2)9 ו- (3)9 לתקנות למניעת מפגעים (מניעת זיהום אויר וריח בלתי סבירים מאתרים לסילוק פסולת), התש"ן- 1990.
- הנאשמים 1 ו-2 הורשעו בגין השלכת פסולת ולכלוך לרשות הרבים, כאשר לחובת הנאשם 1 נזקפו שלוש עבירות בעניין זה בימים 2.7.2013, 8.7.2013 ו- 10.7.2013, ואילו לחובת הנאשם 2 נזקפו שתי עבירות בעניין זה בימים 8.7.2013 ו- 10.7.2013, לפי סעיפים 13(ב)(1), 13 (ג)(א1)(א), 2 ו- 4(א) לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד- 1984.
- ראיתי לנכון לזכות את הנאשם 2 מעבירה של השלכת פסולת ולכלוך ברשות הרבים, בגין השלכת פסולת מהמשאית ביום 2.7.2013, כמפורט בכתב האישום, וזאת על מנת שלא להעמידו בסיכון כפול להרשעה בפלילים בשים לב להודעת תשלום קנס לפי סעיף 228(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב- 1982 שהוצאה בעניינו במועד הנ"ל (ת/10).
3. טיעונים לעונש נשמעו בדיון שנערך ביום 22.5.2018.

4. ב"כ המאשימה טענה, בעיקרי הדברים, כי הנאשם 1 הפעיל את תחנת המעבר שלא כדין ובנסיבות מחמירות לאור מיקומה בסמיכות רבה לסביבת מגורים, תוך שהפנתה לעדותה של סופיה זגורי בעניין זה; הנאשם 1 הפיק טובת הנאה כלכלית בכך שהפעיל תחנת מעבר ללא השקעה בתשתיות כמחייב על פי הדין, הנאמדת בסך של כ- 190,000 ₪ לפי חוות דעת כלכלית שהוגשה מטעם המאשימה; בסעיף 13(ח) לחוק שמירת הניקיון נקבע שניתן להטיל קנס נוסף בגין טובת ההנאה הכלכלית שצמחה מביצוע עבירות שצוינו בגדרו, תוך שצוין, בסעיף 13(ח)(2) כי "טובת הנאה" הינה לרבות הוצאה שנחסכה; הנאשמים הורשעו גם בשפיכת פסולת ברשות הרבים; מתחם הענישה ההולם לגבי הנאשם 1 הינו בין 50,000 ₪ לבין 200,000 ₪ ובשים לב לנסיבות העניין ובכלל זה המשך הפעלת תחנת המעבר בסמיכות רבה לסביבת מגורים והמשך הפעלתה תוך כדי ההליך המשפטי יש להטיל עליו קנס בסך של 200,000 ₪, שישה חודשה מאסר על תנאי והתחייבות שלא לבצע את העבירה בסכום השווה לכל קנס, ובנוסף להטיל עליו קנס לפי ההוצאות שנחסכו ממנו בהקמת תחנת מעבר לפי דרישות הדין בסך של 190,000 ₪ לפי האומדן בעניין זה בחוות הדעת; עוד התבקש ליתן צו ניקיון על הנאשם 1 לצורך ניקוי השטח בתוך 14 ימים; לגבי הנאשם 2 שעבר כשכיר אצל הנאשם 1 נטען לעונש בסך של 20,000 ₪, התחייבות שלא לבצע את העבירות בסכום השווה לכל הקנס, ושלילת רישיון הנהיגה על תנאי שלא יבצע את העבירות בגין הורשע למשך 3 שנים.

5. ב"כ הנאשם טען, בעיקרי הדברים, כי הנאשם 2 עבד במשך מספר חודשים אצל הנאשם 1; הנאשם 2 זוכה מעבירת קנס שבוצעה ביום 2.7.2013 והורשע בגין שתי עבירות של שפיכת פסולת בימים 8.7.2013 ו- 11.7.2013 כאשר ביום 11.7.2013 הנאשם 1 ביצע את התשלום לצורך קבלת רישיון להובלת פסולת שנכנס לתוקף לאחר ארבעה חודשים; הנאשם 2 עבר באוקטובר 2013 תאונת דרכים בעת שהיה בדרכו לאתר דודאים, נפגע באופן קשה ואושפז בבית חולים, ובעטיה נגרמו לו בעיות רפואיות נוירולוגיות ואורולוגיות; הנאשם 2 נשוי עם שני ילדים בגילאים שש ושנתיים; הנאשם 2 נעדר עבר פלילי; בנסיבות העניין ניתן להסתפק בקנס סמלי, אם בכלל, מכיוון שכל חטאו היה בשפיכת פסולת פעמיים באתר מתוך רצון לסייע לנאשם 1, מבלי שהיה מודע להשלכות של התנהלותו, והמדובר בזוטי דברים; לגבי הנאשם 1 נטען כי משפחתו פונתה מגוש קטיף וגם שם עבר בפינוי פסולת; רעייתו של הנאשם 1 חלתה לדאבון הלב במחלה ממארת, נפטרה בשנת 2009 והותירה אחריה שתי בנות קטניות; בנסיבות העניין הנאשם 1 הזדקק לסיוע מאת הנאשם 2 למשך חמישה חודשים; הנאשם 1 פעל לצורך קבלת אישור מרשות מקרקעי ישראל לצורך הקמת תחנת מעבר, הגיש תכניות ונשא בהוצאות, אך בשלב מסוים הופנה לרשות הטבע והגנים הלאומיים שסירבה לאשר את הקמתה של תחנת המעבר, ונמסר לו לאתר חלופות אחרות; הנאשם 1 פונה את הפסולת למכולה שהציב באתר וזו פונתה לאחר מילוייה לאתר דודאים; בהליך משפטי אחר בבית המשפט באשקלון הושגה הסכמה עם נציג המשרד לאיכות הסביבה, המפקח חגי בלכנר, להימנע מכל פעילות בתחנת המעבר עם המשאית למעט העברה מכלי קיבול אחד למשנהו; עם זאת, היו מקרים של שפיכת פסולת על הקרקע אלא שזו הועמסה בתוך זמן קצר באמצעות טרקטור למכולה; משנת 2015 הייתה גדר במקום ולא ניתן היה להיכנס; חוות דעת המומחה מתייחסת לתקופה שבה הנאשם 1 סייע לרעייתו שהייתה חולה; כתב האישום מתייחס לתקופה קצרה של שנה וחצי של ניהול תחנת מעבר מכלי קיבול אחד למשנהו והיו גם מקרים שבהם פסולת הושלכה על הקרקע; הנאשם 1 הסתמך בתום לב על ההבנות שגובשו עם המפקח חגי בלכנר; הנאשם 1 השתדל לפעול לפי החוק והקים גדר; הנאשם 1 ביקש להתפרנס, העביר את הפסולת למכולה ובהמשך פונה אותה לאתר הטמנה, ולא השליך אותה ברשות הרבים.

דין

הבניית שיקול הדעת השיפוטי

6. בסימן א'1 לפרק ו' בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), נקבעו הכללים לגבי "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה".

"40ב. העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה- העיקרון המנחה).

40ג. (א) בית המשפט יקבע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה, ולשם כך יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט."

(ב) בתוך מתחם העונש ההולם יגזור בית המשפט את העונש המתאים לנאשם, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40יא, ואולם בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור לפי הוראות סעיפים 40ד ו-40ה."

7. לצורך בחינת מתחם הענישה יש לבחון את העניינים הבאים- א. הערך החברתי שנפגע בביצוע העבירה ומידת הפגיעה. ב. מדיניות הענישה הנהוגה. ג. נסיבות ביצוע העבירה ובכלל זה מידת אשמו של הנאשם.

לגבי אופן יישום סעיף 40ג לחוק העונשין, באשר להבניית מתחם הענישה, נקבע-

"מתחם הענישה יקבע אפוא בהתאם לעיקרון ההלימות, ועל מנת ליישמו יתחשב בית המשפט בשלושה אלה: ראשית, בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו; שנית, במדיניות הענישה הנהוגה; ושלישית, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. נבאר שיקולים אלו להלן, אך לפני כן נדגיש כי עקרון ההלימות מביא בחשבון את חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ואת מידת אשמו של הנאשם. כלומר, יש להתחשב לא רק בסוג העבירה שבוצעה, אלא גם בנסיבות שבהן בוצעה ובמידת אשמו של הנאשם בביצועה".

ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל. 5.8.2013.

נבחן להלן את שלושת היסודות הקבועים בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, לשם קביעת מתחם הענישה בעניין הנדון.

הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה

8. בהלכה הפסוקה נקבע לא אחת לגבי החשיבות הרבה בשמירה על איכות הסביבה.

"האדם הוא חלק מסביבתו. הוא מקיים עם סביבתו יחסי גומלין. הוא משפיע על סביבתו והוא מושפע ממנה. הקרקע, המים, האוויר הם היסודות לקיום האנושי. במסגרתם "מנהלים הפרט והחברה את כל מעגל חייהם" (השופט אור בבג"ץ 244/00 עמותת שיח חדש, למען השיח הדמוקרטי נ' שר התשתיות הלאומיות [1], בעמ' 62). הם הבסיס לקיום הפיזי. הם הבסיס לקיום הרוחני.

איכות החיים נקבעת על-פי איכות הסביבה. אם לא נשמור על הסביבה, הסביבה לא תשמור עלינו. מכאן החשיבות הרבה- לכל פרט ופרט ולחברה ככלל - בשמירה על איכותה של הסביבה שבה מתנהלים חיינו."

בג"ץ 4128/02 אדם טבע ודין- אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' ראש-ממשלת ישראל. פסקה 10. 16.3.2004.

"בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הרבה שיש בעבירות הגורמות לנזק לסביבה, ועל חובתנו, כחברה וכבני-תרבות, להקפיד ולשמור על נקינות, חוסנה ושלמותה של הסביבה בה אנו חיים"

רע"פ 362/13 עלי חסן גמיל נ' מדינת ישראל. פסקה 18. 27.08.2013.

"בית-משפט זה עמד בעבר על הנזק הרב העלול להיגרם לכלל החברה בשל ביצוע עבירות הנוגעות לפגיעה באיכות הסביבה, בצינו: "שמירת הפסולת או פיזור וניקוז בדרך בלתי מבוקרת תביא לפגיעה - לעיתים פגיעה אנושה - באיכות החיים, בצחות האוויר, בזיהום מי-תהום, בהשמדת החי" (רע"פ 7861/03 מדינת ישראל נ' המועצה האזורית גליל תחתון (טרם פורסם)). הצורך החברתי הגובר בשמירה על משאבי הטבע ההולכים ומתדלדלים וההכרה בנזק שנגרם לכלל הציבור בשל זיהום הטבע והסביבה, חייבה את המחוקק לקבוע רמת ענישה משמעותית לעוברים עבירות אלו, ואת בית-המשפט בתורו לנקוט מדיניות ענישה מחמירה כלפי אותם עבריינים (ראו, רע"פ 244/96 כים ניר ניהול שירותי תעופה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(3) 529)"

רע"פ 1223/07 סח עלי מורשד נ' מדינת ישראל המשרד לאיכות הסביבה. פסקה 4. 12.02.2007.

"... בצדק הדגיש בית-המשפט קמא את הצורך בענישה משמעותית לאלה המזהמים את הטבע בניגוד לחוק וממניעים של כדאיות כלכלית ...".

9. בשים לב לקביעות שנעשו בהלכה הפסוקה באשר לחשיבות השמירה על איכות הסביבה, ובכלל זה לגבי השלכת פסולת באופן בלתי מבוקר ובניגוד לדין, יש לקבוע כי מידת הפגיעה שנגרמה על ידי הנאשמים, ובמיוחד על ידי הנאשם 1, באינטרס הציבורי המוגן הינה בשיעור ניכר.

מדיניות הענישה הנהוגה

10. באת כוחה של המאשימה הפנתה לפסקי דין (חלקם לפני כניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין) המשקפים לטעמה את מדיניות הענישה הנהוגת בעבירות שבהן הורשעו הנאשמים, ומצאתי לנכון להתייחס לאותם פסקי דין (ככל שאותרו) שהינם רלבנטיים לענייננו, וכן לפסיקה נוספת של בתי המשפט.

בעניין שנדון ב-עפ"ג (מחוזי ת"א) 13950-01-11 בע"פ 17138-01-11 כהן נ' מדינת ישראל/המשרד להגנת הטבע (30.03.2011), הנאשמים/המערערים, החברה והנאשם 2, הורשעו בשני כתבי אישום בגין שלושה אירועים של השלכת פסולת ברשות הרבים, ונגזרו העונשים הבאים- על החברה- קנס בסך של 150,000 ₪, התחייבות בסך של 300,000 ₪ להימנע מביצוע עבירות מסוג אלה שהורשעה בהן; הנאשם 2- קנס בסך של 150,000 ₪, או 15 חודשי מאסר תמורתו; מאסר על תנאי של 3 חודשים, שיופעל אם יעבור אחת העבירות שהורשע בהן, והתחייבות כספית על סך 400,000 ₪ להימנע מביצוע עבירות על-פי חוק שמירת ניקיון או

הקשורות לאיסור לכלוך והשלכת פסולת. ערכאת הערעור הותירה על כנם את העונשים שנפסקו תוך שצוין כי לחובתו של הנאשם נזקפו חמישה עשר הרשעות קודמות, ובכלל זה בגין עבירות של שמירת הניקיון ולמרות זאת הוא שב וביצע עבירות אלה, ובנסיבות העניין, בהעדר הרתעה של ממש, היה מקום להטיל עליו קנס משמעותי נוכח הטלת עונש של מאסר על תנאי ולא מאסר בפועל.

בעניין שנדון ב-ע"פ (מחוזי חיפה) 53133-07-11 עאסי שעבאן נ' מדינת ישראל משטרת ישראל (12.1.2012), נדחה ערעורו של הנאשם, שהורשע בשל השלכת פסולת מספר פעמים במועד מסוים, מטרד לציבור והפעלת עסק ללא רישיון, ונגזרו עליו קנס בסך של 80,000 ₪, או 4 חודשי מאסר תמורתו, 4 חודשי שלילת רישיון נהיגה על תנאי למשך שנתיים ממועד מתן גזר הדין, והתנאי הוא שלא יעבור בתקופה זו עבירה לפי חוק שמירת הניקיון, והתחייבות בסך של 100,000 ₪ למשך 3 שנים להימנע מביצוע עבירות לפי חוק שמירת הניקיון בקשר לרכב.

בעניין שנדון ב-ת"פ (שלום פ"ת) 14657-06-09 מדינת ישראל נ' אל סיי (7.10.2014), הנאשם הורשע בשפיכת פסולת ממשאית שבבעלותו במועד מסוים ובניהול עסק ללא רישיון. לנאשם לא היה עבר פלילי לפני ואחרי ביצוע העבירה. על הנאשם נגזרו 3 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור את העבירות בהן הורשע. 6 חודשי פסילת רישיון נהיגה על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים את העבירה בניגוד לחוק שמירת הניקיון שבה הורשע. קנס בסך של 75 אלף ₪ או 7 חודשי מאסר תמורתו, והתחייבות בסך של 75 אלף ₪ להימנע במשך 3 שנים מביצוע עבירות בהן הורשע.

בעניין שנדון ב-ת"פ (שלום כ"ס) 27655-11-09 מדינת ישראל נגד תקלה, הנאשם הורשע בהשלכת פסולת ברשות הרבים, ונגזרו עליו קנס בסך 50,000 ₪, או שנה וחצי מאסר תמורתו אם הקנס לא ישולם, פסילה מותנית למשך 3 חודשים של רישיון הנהיגה והתנאי הוא שבמשך 3 שנים מהיום לא יעבור הנאשם את העבירה בה הורשע, והתחייבות בסך 50,000 ₪ לפיה יימנע מלעבור את העבירה בה הורשע במשך 3 שנים.

ערעורים שהוגשו לבית המשפט המחוזי (ע"פ 38316-10-13 תקלה נ' מדינת ישראל; 8.5.2014), ולבית המשפט העליון (רע"פ 3780/14 תקלה נגד מדינת ישראל; 29.5.2014), נדחו.

11. בעניין שנדון ב-ע"פ (מחוזי ב"ש) 9068-09-15 מ.ס. פינוי אשפה בע"מ נ' המשרד לאיכות הסביבה/שלומציון (24.12.2015), נגזרו על הנאשמים, שהורשעו בהשלכת פסולת, קנסות בסך של 65,000 ₪ (על החברה) ובסך של 45,000 ₪ (על נאשם נוסף), ונקבע-

"מתחם העונש ההולם לעבירה יחידה הוא בעשרות אלפי שקלים. בעניין זה אפנה, למשל, לעפ"ג (חיפה) 41577-08-14, מדינת ישראל נ' מנאעה ואח', פסק דין מיום 13.11.2014; ע"פ (מרכז) 38316-10-13, תקלה נ' מדינת ישראל, פסק דין מיום 08.05.2014, זהו פסק דין אליו גם הפנה בא-כוח המשיבה, שם נגזרו קנסות בסכומים של 75,000 ₪ ו-50,000 ₪ וכן נפסל רישיון נהיגה בפועל ועל תנאי; ת"פ (שלום נצרת) 23724-10-09, גם שם היה מדובר בעבירה אחת והושטו קנסות של 80,000 ₪ ו-35,000 ₪. סיכומי של דבר, מתחם הענישה ההולם אשר נקבע על ידי בית המשפט, בדין נקבע".

12. ב"כ הנאשמים הפנה ל-ע"פ (מחוזי חיפה) 763/05 צוקרמן יניב נ' משרד לאיכות הסביבה (06.04.2006), שבו נגזר על הנאשם 1 עונש של מאסר על תנאי לתקופה של חודשיים למשך 3 שנים על העבירות בהן הורשע; קנס כספי בשיעור של 10,000 ₪ או חודשיים מאסר תחתיו, וחתימה על התחייבות

כספית בסך 25,000 ₪ למשך 3 שנים, בגין ארבע השלכות של פסולת ברשות הרבים, אלא שיש לשים לב שהנאשם 1 הורשע מיד עם תחילת ההליך המשפטי תוך חיסכון בזמן שיפוטי, וערכאת הערעור ציינה כי המאשימה לא ביקשה למצות עם המערער את הדין, לא עתרה לקנס המירבי ולא ביקשה לשלול את רישיון הנהיגה או רישיון הרכב בו הובלה הפסולת, ובית המשפט קמא לא גזר עונשים חמורים על פי אמות המידה הקבועות בחוק.

ב"כ הנאשמים הפנה ל-ת"פ (שלום ירושלים) 5529/13 מדינת ישראל נ' אבן עמי הנדסה בע"מ (25.11.2015), ושם נקבע כי השלכת פסולת בנייה באתר העוסק בגריסת פסולת בנייה, שאף פעל תקופה מסוימת תחת רישיון על דעתה של המאשימה, אינו מהווה עבירה לפי חוק שמירת הניקיון, אך סבורני שלא ניתן להשליך מהקביעה שנעשתה שם לעניינינו מכיוון שהנאשם 1 הפעיל תחנת מעבר ללא רישיון, ומבלי שהאתר הוכשר לכך לפי הכללים שנקבעו בדין לעניין זה, והרישיון שניתן לו ביום 13.11.2013 הוגבל להובלת פסולת לאתר לטיפול פסולת או לתחנת מעבר לפי דרישות הדין.

13. מהמקובץ לעיל עולה כי סכומי הקנס שהוטלו בגין השלכת פסולת שלא כדין נעו בין 10,000 ש"ח ל- 150,000 ₪, בשים לב לנסיבות המקרה הנדון, ויש לשים לב לקביעתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע כי מתחם העונש ההולם בגין השלכת פסולת יחידה עומד על עשרות אלפי שקלים.

נסיבות ביצוע העבירה

14. בחינת הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה תיעשה לפי הרשימה בסעיף 40.ט לחוק העונשין, כדלקמן-

"(א) בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם כאמור בסעיף 40ג(א), יתחשב בית המשפט בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המפורטות להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסבר שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם: (1) התכנון שקדם לביצוע העבירה. (2) חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה. (3) הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה. (4) הנזק שנגרם מביצוע העבירה. (5) הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה. (6) יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו, לרבות בשל גילו. (7) יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו, לרבות עקב התגרות של נפגע העבירה. (8) מצוקתו הנפשית של הנאשם עקב התעללות בו על ידי נפגע העבירה. (9) הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסעיף 1' לפרק ה'1. (10) האכזריות, האלימות וההתעללות של הנאשם בנפגע העבירה או ניצולו. (11) הניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם או של יחסיו עם נפגע העבירה."

(ב) לעניין נסיבות כאמור בסעיף קטן (א)(6) עד (9), בית המשפט יתחשב בהן ככל שסבר שהן מפחיתות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם, ולעניין נסיבות כאמור בסעיף קטן (א)(10) ו-(11) - ככל שסבר שהן מגבירות את חומרת מעשה העבירה ואת אשמו של הנאשם."

רשימת הנסיבות המנויות בסעיף 40.ט לחוק העונשין, אינה מהווה רשימה סגורה, ולבית המשפט קיימת הסמכות

לשקול נסיבות נוספות בעת בחינת מתחם הענישה הראוי בנסיבות העניין, לפי האמור בסעיף 40יב לחוק העונשין.

"אין בהוראות סעיפים 40ט ו-40יא כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לשקול נסיבות נוספות הקשורות בביצוע העבירה לשם קביעת מתחם העונש ההולם, וכן נסיבות נוספות שאינן קשורות בביצוע העבירה לשם גזירת העונש המתאים לנאשם".

בע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.2013) נקבע-

"הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה הנבחנות בעת קביעת מתחם הענישה (כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין), והנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה הנבחנות בגזירת העונש (כמפורט בסעיף 40יא לחוק העונשין) אינן רשימה סגורה, ואין בנסיבות שציין המחוקק ופרטן במפורש, כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לשקול נסיבות נוספות" (פסקה 22).

15. בעניינו, הנאשם 1 הפעיל את האתר כתחנת מעבר לכל דבר ועניין בתקופה הרלבנטית. הנאשם 1, שהוא ומשפחתו נמנים על מפוני גוש קטיף, וגם שם עסק בפינוי פסולת, היה מודע היטב לצורך לקבל רישיונות מתאימים להובלת פסולת במשאית וכן לצורך הפעלת האתר כתחנת מעבר לפינוי פסולת, ופנה לרשות מקרקעי ישראל ולרשות הטבע והגנים הלאומיים בבקשה לקבלת האישורים המתאימים, כך לפי טענתו, אלא שבבקשותיו לקבל רישיון להפעלת תחנת מעבר נדחו, וחרף זאת הנאשם 1 הפעיל את האתר, בנחלת הוריו, או בסמוך אליה, במושב אחוזם, כתחנת מעבר. הנאשם 1 טען כי העביר וערם את הפסולת במכולות, וטען שקיבל היתר לכך מהמפקח חגי בלכנר, אלא שחומר הראיות מצביע על כך שבאתר נערמה פסולת בכמויות לא מבוטלות על הקרקע ולא הוכח כי פונתה למכולות בסמוך לאחר פריקתה. תחנת המעבר פעלה בתחום המושב ובסמיכות לסביבת מגורים. בשלב מסוים הוקמה גדר אלא שמעדותו של יעקב אבגי, אחיו של הנאשם 1, ניתן להבין שהקמתה נעשתה בעטיו של ההליך המשפטי, ובתקופה הרלבנטית לכתב האישום השטח לא היה מגודר מכל צדדיו, ויש יסוד לקביעה שלא הייתה כל מניעה מלהיכנס לאתר. נראה שאין מחלוקת שהנאשם 1 לא הקים את התשתיות הנחוצות לתחנת מעבר למעט גדר שהוקמה בשלב מאוחר יותר.

הנאשם 1 תלה את השלכת הפסולת בשטח האתר בהתנהלותו הקלוקלת של הנאשם 2, שעבד אצלו כנהג, בתקופה שהיה טרוד בטיפול ברעייתו, שנפטרה- לדאבון הלב- בשנת 2011, והותירה אחריה שתי בנות קטינות, אלא שיש לשים לב כי העבירות של השלכת הפסולת מהמשאית, שפורטו בכתב האישום, בוצעו במהלך יולי 2013 ולגרסת הנאשם 2 השלכת הפסולת באתר נעשתה על פי הנחיותיו של הנאשם 1.

בנסיבות העניין, בשים לב להפעלת תחנת מעבר בתקופה הרלבנטית והאחריות המיוחדת לנאשם 1 לשלוש פריקות של פסולת מהמשאית במהלך יולי 2013, באמצעות הנאשם 2 שפעל לפי הנחיותיו, נראה לי שמתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם 1 הינו בין 60,000 ש"ח ל- 120,000 ₪.

16. עניין נוסף שיש להידרש אליו הינו מתחם הענישה ההולם בעניינו של הנאשם 1 לגבי ההטבה הכלכלית שהפיק מהפעלת תחנת המעבר, והכוונה להוצאה הניכרת שנחסכה ממנו לצורך הכשרת האתר כתחנת מעבר פעילה לפי הדרישות הנוהגות בעניין זה, על פי חוות הדעת הכלכלית שהוגשה מטעמה של המאשימה. סבורני שיש מקום להתייחס בנפרד למתחם העונש ההולם בעניין זה לאור קביעת הדין כי ניתן להשית קנס כספי

נוסף על הנאשם בשיעור טובת ההנאה והרווח שצמחו לו, ובכלל זה בשל ההוצאות שנחסכו ממנו, בזיקה לביצוע העבירה.

בסעיף 13(ח) לחוק שמירת הניקיון נקבע "**(1) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיפים קטנים (א)(1), (ב) או (ג), שכתוצאה ממנה השיג טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו קנס בשיעור טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, נוסף על כל עונש אחר; (2) לעניין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה; (3) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין**".

בעניינו, הנאשמים הורשעו, ביו היתר, בעבירה לפי סעיף 13(ב)(1) לחוק שמירת הניקיון.

עם זאת, סבורני שיש לתת את הדעת לאפשרות כי ההטבה הכלכלית שיכול וצמחה לנאשמים הובאה בחשבון בגדר השיקולים שעמדו ביסוד פסקי הדין שנסקרו לעיל, והגם שלא הוגשו ראיות לגבי ההנאה הכלכלית שהופקה מביצוע העבירות, בהיבט הכמותי, ניתן למצוא בחלק מהמקרים התייחסות לעניין זה בהיבט העקרוני, ולא מן הנמנע שקיימת חפיפה מסוימת בין מתחם העונש שנקבע בעניינו של הנאשם 1, בשים לב למדיניות הענישה ולנסיבות ביצוע העבירות, לבין מתחם העונש הנוגע לטובת ההנאה הכלכלית שצמחה לו בגין ביצוע העבירות.

המאשימה הגישה חוות דעת כלכלית מטעמו של רומן יוניטר, הממונה על חקירות כלכליות במשטרה הירוקה, שמצא כי ההוצאות שנחסכו מהנאשם 1 בגין העדרן של התשתיות שהיו נחוצות לצורך הפעלת תחנת מעבר עומדות על סך של 189,133 ₪.

הצדדים חלוקים ביניהם, בין היתר, בשאלה עד כמה ניתן להסתמך על ממצאי המומחה כפי שאלה פורטו בחוות דעתו, ולאחר שבחנתי את חוות הדעת, חקירתו הנגדית של המומחה, חומר הראיות, וטענות הצדדים, סבורני שנפלו פגמים של ממש בהכנת חוות הדעת ובדרכי הוכחת בסיסי הנתונים ששימשו את המומחה, מהטעמים שלהלן.

המומחה התייחס בחוות דעתו לתקופה של כשלוש שנים, מיום 30.6.2010, בהסתמך על הודעת תשלום קנס שהוצאה לנאשם 1 בגין השלכת פסולת באתר (נספח ב/1 לחוות הדעת) ועד ליום 2.7.2013 שבו ניתן דו"ח נוסף בגין השלכת פסולת באתר (נספח ב/2 לחוות הדעת), בעוד שכתב האישום הוגש בגין התקופה שמיום 2.7.2013 ועד ליום 10.5.2015 (סעיף 6 לכתב האישום), כשנה ועשרה חודשים. המומחה הסיק לגבי התקופה הרלבנטית לביצוע העבירות מעיון בתיק החקירה שנמסר לו, לטענתו, על ידי המפקח חגי בלכנר, ומבלי שעודכן לגבי הטענות שהועלו בעניין זה בכתב האישום (ע' 60, ש' 11-14; ע' 61, ש' 14). המומחה הסתמך על הודעת תשלום קנס שהוצאה ביום 30.6.2010 לנאשם 1 (נספח ב/1 לחוות הדעת), אלא שכאמור המאשימה לא התייחסה לדו"ח הנ"ל בכתב האישום, לא הציגה אותו כחלק מחומר הראיות, ובמצב דברים זה אין די בצירופו לחוות הדעת כדי להכשירו כחלק מחומר הראיות. המומחה העיד כי משך התקופה שבה הופעלה תחנת המעבר הינו בגדר הנתונים ששימשו אותו לצורך חישוב הרווח (ע' 64, ש' 29; ע' 65, ש' 3-5), אך הסתמך על תקופה שהינה ארוכה באופן משמעותי מזו שצוינה בכתב האישום.

המומחה טען בחוות דעתו כי העלות הכוללת של התשתיות לצורך הקמת תחנת מעבר עומדת על סך של 530,000 ₪, לפי פירוט העלויות הבא (סעיף 10 לחוות דעתו) - משטח בטון מנוקז- 150 אש"ח; מאצרות בטון- 50 אש"ח; מערכת ביו- 50 אש"ח; מערכת כיבוי אש- 100 אש"ח; מערכת איסוף תשטיפים- 30 אש"ח; מערכת ניקוז נגר עילי- 10 אש"ח; מתקן ניקוז- 100 אש"ח; גידור היקפי- 40 אש"ח. עם זאת, עיון בחוות הדעת

מעלה כי מקור ידיעתו של המומחה לגבי העלויות הנ"ל הינה טבלת ריכוז נתונים שהועברה אליו על ידי אורי טל מאגף פסולת מוצקה במשרד להגנת הסביבה (סעיף 8.ב. ונספח ג' לחוות הדעת), ואין המדובר במידע המבוסס על בדיקה בלתי אמצעית שנערכה על ידי המומחה, ובמצב דברים זה לא ניתן לומר כי נתוני העלות הינם בגדר תחום מומחיותו. למעלה מהצורך אציין כי אורי טל לא הובא לעדות בפניי, ולא ברור על מה נסמכו ממצאיו לגבי העלויות הנטענות ועד כמה ניתן ליחס להם משקל של ממש. בנסיבות העניין לא ניתן להכשיר את הנתונים שנמסרו על ידי אורי טל, שהינם בגדר עדות מפי השמועה, באמצעות חוות דעתו של המומחה.

מעיון בטבלה האמורה שנערכה, יש להניח, על ידי אורי טל (נספח ג' לחוות הדעת) ניתן להבין כי העלויות שפורטו מתייחסות לתחנת מעבר בשטח של 5 דונם, וקיבולת של 500 טון פסולת ליום (רישת הטבלה). מכיוון שלא הוצגו בפניי ראיות של ממש לגבי גודלו של האתר, לא ברור עד כמה בסיסי הנתונים שעליהם הסתמך המומחה רלבנטיים לענייננו. המומחה לא מצא לנכון לבקר באתר מכיוון שלסברתו די בכך שעיין בתיק החקירה והסתמך על נתונים שונים שנמסרו לו על ידי נציגי המשרד להגנת הסביבה, ובכלל זה על המתודולוגיה שנקבעה על ידם לגבי אופן עריכת חוות הדעת (ע' 62, ש' 10; ע' 66, ש' 1-3), ונראה שלא נעשה מאמץ של ממש על מנת לבדוק ולהתאים את בסיסי הנתונים ששימשו את המומחה לצורך עריכת חוות הדעת לנתונים הקונקרטיים הנוגעים לאתר.

מהמקובץ לעיל סבורני שלא ניתן להסתמך על מסקנתו של המומחה לגבי טובת ההנאה שצמחה לנאשם 1 בשל החיסכון בהוצאות הכרוכות בהקמת התשתיות, ולאור הפגמים שנפלו בחוות הדעת לא מצאתי לנכון להידרש לקביעת ההוצאות שנחסכו על דרך האומדנה.

17. הנאשם 2 הועסק על ידי הנאשם 1 למשך תקופה קצובה, והורשע בגין שתי השלכות של פסולת באתר מהמשאית, וסבורני שמתחם הענישה בענייננו הינו בין 20,000 ש"ח לבין 40,000 ₪.

נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה

18. לפי סעיף 40א לחוק העונשין יש מקום לבחון את הנסיבות שאינן קשורות לעבירה.

19. הנאשם 1 העיד כי מזה שנה וחצי לפחות האתר אינו פעיל והוא נקי מפסולת, אלא שבשלב הטיעונים לעונש העיד המפקח אברהם בן סימון מהמשרתה הירוקה כי במספר ביקורים שערך באתר משנת 2015, ובכלל זה מספר ביקורים בשנה האחרונה, מצא פסולת שנערמה על הקרקע ובמכולות, והבחין שהנאשם 1 מעמיס פסולת מהקרקע למכולה. עוד העיד שהנאשם 1 הבטיח לו לחדול מהפעילות באתר (עמ' 85-80; תמונות 24-ת/26). הנאשם 1 לא הכחיש בעדותו כי במקום מצויה פסולת אלא שביקש להרחיק את עצמו מהנעשה במקום ותלה את ממצאי המפקח בשכנים לנחלת הוריו (ע' 88). גרסתו של המפקח מהימנה עליי והנאשם לא הציג ראיות לצורך תמיכה בגרסתו.

20. המאשימה הגישה תיעוד לדו"חות שהוצאו כנגד הנאשם 1 בשנים 1997, 2004, 2006, 2007, 2010 ו-2013 (ת/27; ת/28) בשל פסולת שהושלכה תוך כדי הובלתה, ופריקת פסולת שלא כדין (עדות הנאשם 1; ע' 88, ש' 18-21), ומכאן שביצע עבירות סביבתיות בדרגות חומרה שונות בתקופה שקדמה לכתב האישום.

לא הוצג בפניי רישום פלילי ממשטרת ישראל בעניינו של הנאשם 1.

21. הנאשם 1 לא הציג ראיות לגבי מצבו הכלכלי, ועם זאת יש לשים לב שרעייתו נפטרה בשנת 2011 והותירה אחריה שתי בנות קטינות. ספק בעיניי האם הייתה לכך השלכה של ממש על ביצוע העבירות בגין הורשע

הנאשם 1 בהליך זה, בשים לב לכך שעבר עבירות שונות בתחום איכות הסביבה, בדרגות חומרה שונות, גם בתקופה שקדמה לכתב האישום (ת/27-ת/28). עם זאת, יש להביא בכלל חשבון את האובדן שנגרם לנאשם 1 ובני משפחתו ואת ההשלכות הקשות שסביר להניח שנגרמו להם בתחומים שונים של חייהם, ובכלל זה בהיבט הכלכלי.

22. הנאשם 2 לא הציג ראיות לגבי מצבו הכלכלי. הנאשם 2 טען כי עבד כנהג משאית אצל הנאשם 1 במשך 11 חודשים עד שאירעה לו תאונת דרכים, באוקטובר 2013, בדרכו לאתר דודאים, שלאחריה אושפז בבית החולים, ולטענתו הוא סובל מכאבי גב המגבילים אותו בעבודתו (ע' 75). לא הוצג בפניי תיעוד רפואי בענייניו, אך גרסתו בעניין זה מהימנה עליי. לנאשם 2 שני ילדים קטינים (אחד מהם נולד פג, כך לטענתו), והדעת נותנת שמצבו הכלכלי אינו שפיר. הנאשם 2 נעדר עבר פלילי ולא הוצג בענייניו תיעוד לגבי עבירות בתחום איכות הסביבה בתקופה שקדמה לכתב האישום.

סיכום ביניים

23. מהמקובץ לעיל, ובהינתן האיזון הראוי בין מתחם העונש ההולם לבין הנסיבות שאינן קשורות לבצוע העבירה סבורני שיש מקום להעמיד את הקנס הכספי בענייניו של הנאשם 1 ברף הגבוה של מתחם הענישה ההולם.

באשר לנאשם 2 סבורני שיש להעמיד את הקנס הכספי על הרף הנמוך של מתחם הענישה ההולם בשים לב לתפקידו ונסיבות חייו, ויש לשים לב שהמאשימה עתרה בענייניו לקנס כספי בסך של 20,000 ₪.

התוצאה

24. לאור האמור לעיל מצאתי לנכון לגזור על הנאשמים את העונשים הבאים-

א. הנאשם 1 יישא בשלושה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים ממועד גזר הדין, כאשר התנאי יופעל ככל שיעבור עבירה שבה הורשע בהליך זה במהלך התקופה האמורה.

ב. הנאשם 1 יישא בקנס בסך של 100,000 ₪, או 220 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 30 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל מיום 15.8.2018, ועד ל- 15 לכל חודש עוקב עד לפירעונו המלא. לא ישולם אחד מן התשלומים האמורים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מדי.

ג. הנאשם 1 יחתום על התחייבות עצמית בסך 200,000 ₪ להימנע מלעבור עבירה שבה הורשע בהליך זה למשך שלוש שנים ממועד מתן גזר הדין. לא תחתם התחייבות כספית על ידי הנאשם בתוך 14 ימים מהיום, יאסר הנאשם למשך 30 יום.

ד. צו לשמירת הניקיון (סע' 14(א) לחוק שמירת הניקיון)- הנאשם 1 יפנה את כל הפסולת שהושלכה על ידו, או על ידי מי מטעמו, באתר נושא כתב האישום, והפסקת הפעילות של תחנת מעבר במקום, כאשר הפינוי יעשה לאתר הטמנה הפועל לפי דרישות הדין, על חשבוננו, וזאת בתוך 21 ימים ממועד מתן החלטה זו.

ה. הנאשם 2 יישא בשלושה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים ממועד גזר הדין, כאשר התנאי יופעל ככל שיעבור עבירה שבה הורשע בהליך זה במהלך התקופה

האמורה.

ו. לגבי הנאשם 2, שלושה חודשי פסילה על תנאי של רישיון הנהיגה, למשך תקופה שלוש שנים ממועד גזר הדין, כאשר התנאי יופעל ככל שהנאשם יעבור עבירה שבה הורשע בהליך זה במהלך התקופה האמורה.

ז. הנאשם 2 יישא בקנס בסך של 20,000 ₪, או 90 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 30 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל מיום 15.8.2018, ועד ל- 15 לכל חודש עוקב עד לפירעונו המלא. לא ישולם אחד מן התשלומים האמורים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מדי.

ח. הנאשם 2 יחתום על התחייבות עצמית בסך 40,000 ₪ להימנע מלעבור עבירה שבה הורשע בהליך זה למשך שלוש שנים ממועד מתן גזר הדין. לא תחתם התחייבות כספית על ידי הנאשם בתוך 14 ימים מהיום, יאסר הנאשם למשך 20 יום.

25. ערעור בזכות ניתן להגיש לבית המשפט המחוזי בבאר שבע בתוך 45 ימים.

ניתנה היום, כ"ז תמוז תשע"ח, 10 יולי 2018, במעמד הצדדים ובאי כוחם.